

Budget och plan 2022–2024

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Budget 2022 och plan 2023–2024

Inledning

Enligt planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2022 och plan 2023–2024 uppgår miljö- och hälsoskyddsnämndens budget (anslag) för 2022 till 11,4 miljoner kronor netto.

I budgetförslaget har nettoramén justerats till 10,5 miljoner kronor eftersom den av kommunstyrelsen föreslagna kompensationen för hyresökningar ska avse miljö- och stadsbyggnadskontoret och ska därmed fördelas mellan miljö- och hälsoskyddsnämnden och byggnadsnämnden.

Nämndens intäkter ligger på samma nivå som 2021 under hela perioden. Kostnadsbudgeten innefattar kompensation för hyresökning och kompensation för löne- och prisökningar med en procent.

Investeringsbudgeten uppgår till 0,25 miljoner kronor per år och omfattar insatser för digitalisering och e-tjänster samt medel för oförutsett.

Nämndens mål kvarstår från 2021. Målen är långsiktiga eller av stor betydelse för nämndens verksamhet.

Nämnden har därutöver givit kontoret i uppgift att utveckla mål inom tre nya områden. Så har också gjorts, se avsnittet "Förändrade nämndmål" nedan. Kontoret föreslår att ett av dessa förslag antas som nytt mål i budget 2022.

Målförslag *avseende inriktning för tillsyn av ytvatten*, föreslås vänta till budget 2023 för en mer effektiv tillsyn när Vattenplan, åtgärdsprogram med mera har aktiverats. Målförslag *angående tillsyn över Roslagsbanans verksamhet* föreslås utgöra en styrande inriktning i nämndens tillsynsplan. Det senare eftersom det för området redan finns en inriktning att fortsätta arbeta efter och att den praktiska planeringen av arbetet sker i tillsynsplanen. Vidare är uppföljningen enligt målmodellen inte helt adekvat för det fortsatta arbetet enligt målet.

Det nya målet miljö- och stadsbyggnadskontoret föreslår i budget 2022 är:

- **5.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en inriktning för tillsynen över miljöpåverkan och olägenheter från E 18:s trafikverksamhet.**

Nyckeltal för uppföljning samt aktiviteter för att nå nämndmålen utvecklas i verksamhetsplan 2022 för miljö- och hälsoskyddsnämnden under hösten 2021.

Nämndens ansvar och uppgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är myndighetsutövning utifrån ett antal olika lagstiftningsområden, varav de största är miljöbalkens och livsmedelslagstiftningens områden. Uppdraget innebär kontroll och tillsyn av befintliga verksamheter i kommunen, hantering av anmälan och tillstånd enligt lagstiftningen, hantering av klagomål samt remisshantering. Miljöskyddsområdet omfattar flera arbetsområden som exempelvis tillsyn över klassade miljöfarliga verksamheter (till exempel bensinstationer och tillverkare), handläggning av tillståndsansökningar och anmälan (till exempel om efterbehandling av förorenad mark eller hantering av dagvatten).

Hälsoskyddsområdet omfattar tillsyn över bostäder avseende hälsoaspekter (fukt och mögel med mera), lokaler som hygienlokaler (tatuerare, fotvårdare med flera), vårdlokaler och samlingslokaler, och inte minst hantering av klagomål på olägenheter för människors hälsa och miljö exempelvis från buller, lukt och nedskräpning.

Livsmedelskontrollen innebär tillsyn över verksamheter som hanterar och serverar livsmedel och dricksvatten. Syftet med regelverket och kontrollen är att skydda människors hälsa. Människor ska inte bli sjuka av livsmedel eller vatten men ska också skyddas som konsument. Med det menas att det ska framgå vad vi köper, och att märkningen ska vara korrekt (så kallad redlighet).

Strålskyddstillsyn utgår från strålskyddslagen som trädde i kraft sommaren 2018 och omfattar arbete med radon men också strålning från solarier.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har tillsyn över rökförbud på allmänna platser enligt Tobakslagen (Socialnämnden beviljar och utövar tillsyn över försäljning av tobak med mera i kommunen).

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har även tillsyn enligt lag om sprängämnesprekursorer. Det betyder ansvar för och kontroll av att de som säljer ingredienser för sprängämnen kontrollerar köparens tillstånd.

Utöver det medverkar miljö- och hälsoskyddsnämnden i arbete med stadsbyggnadsfrågor inom kommunen. Nämndens uppgift är att bidra med kompetens om hur miljöstatusen är (så kallad miljöövervakning), hur planering och utbyggnad påverkar miljön och hälsan samt att bidra med förebyggande råd om hur vi kan undvika eller minimera negativ påverkan på miljö och hälsa. Det görs främst genom deltagande i projekt och genom remisshantering.

Nämndmål

1. Hög kvalitet

Danderyds kommun erbjuder service och tjänster av hög kvalitet. Detta innebär att kommunens invånare och näringsliv erbjuds ett gott bemötande, hög tillgänglighet och delaktighet i kontakt med kommunens verksamheter. Kommunen strävar efter öppen dialog där kommunens invånare, föreningar och organisationer ges möjlighet till inflytande. Danderydsborna ska erbjudas en bra och attraktiv service. En positiv utveckling av de kommunala kärnområdena skola, barn- och äldreomsorg skall sättas i fokus

Nämndmål

1.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en hög servicegrad och tillgänglighet

2. Stor valfrihet

Danderyds kommun erbjuder stor valfrihet i kommunens service och tjänster. Detta innebär att kommunens invånare kan välja inom den kommunalt finansierade servicen utifrån individens önskemål och förutsättningar

Nämndmål

Nämnden har inget nämndmål inom strategiområdet såsom myndighetsnämnd

3. Hög attraktivitet

Danderyds kommun är en attraktiv kommun att bo, leva och verka i. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunen är trygg och säker och erbjuder goda möjligheter för hälsa och välbefinnande. Kommunen ger goda förutsättningar för ett

varierat utbud av fritids- och kulturaktiviteter. Danderyds kommun är en attraktiv arbetsgivare som ger möjlighet för medarbetare och chefer att utvecklas

Nämndmål

3.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en god kompetensförsörjning och erbjuder en attraktiv arbetsplats för anställda

4. Hög effektivitet

Danderyds kommuns verksamheter samverkar och gör rätt prioriteringar för att nå effektivitet. God ekonomisk hushållning ska vara en vägledande princip för all kommunal verksamhet. Danderyds kommun ska ha en låg kommunalskatt

Nämndmål

Nämnden har för närvarande inget nämndmål inom strategiområdet

5. Stark utveckling

Danderyds kommun utvecklar och förbättrar ständigt den service och de tjänster som kommunen erbjuder. Företag erbjuds goda förutsättningar att etablera sig och verka i kommunen. Danderyd präglas av en god och hälsosam miljö och kommunens verksamheter arbetar för en långsiktigt hållbar utveckling. Omvärldsanalys, utvärdering och digitalisering är grunden för innovativ utveckling i kommunens arbete.

Nämndmål

5.1 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en utvecklad luftövervakning i Danderyds kommun genom luftkvalitetsmätningar

Förändringar av nämndmål

Förslag till nya mål

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade 27 april 2021 (§ 24) att ge miljö- och stadsbyggnadskontoret i uppdrag att till nämndens sammanträde 1 juni 2021 formulera förslag till nya mål inom tre olika områden. I detta avsnitt redovisas de tre förslagen som nämnden gav samt miljö- och stadsbyggnadskontorets bedömning av förslagen och förslag till hur målförslagen kan hanteras på bästa sätt.

5.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en inriktning för tillsyn över miljöpåverkan och olägenheter från E 18:s trafikverksamhet

I framtagandet av tillsynsinriktningen avseende E18:s verksamhet, ska ett samlat angreppssätt tas för tillsynen avseende miljöaspekterna buller-, vatten och luftemissioner.

Kunskap och erfarenheter ska inventeras om E18 och dess miljö- och hälsobelastning idag och framöver i beaktande av prognostiserad ökande trafik och planerade åtgärder. Därtill ska tillsynsmöjligheter inventeras och planeras och vidare ska beslutad tillsynsinriktning införlivas i nämndens tillsynsplaner från 2023 och framåt.

Nyckeltalet för målet (skrivs i verksamhetsplan 2022) föreslås vara *tillsynsinriktningen är framtagen och beslutad i nämnd Q4 2022*.

5.3 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en inriktning för tillsyn av ytvatten med fokus på minskade utsläpp av förorenat dagvatten till Edsviken och Värtan.

Inriktningen/strategin för tillsynen ska grundas på tillgänglig kunskap. Under 2021–2022 blir flera viktiga program och planer klara och som avhandlar våra vattenförekomster; Vattenmyndighetens åtgärdsprogram 2021 – 2027, Danderyd kommuns vattenplan och dagvattenplan.

Arbetet med framtagandet av inriktningen måste grundas på en inventering och sammanfattning av vad vi vet om våra vatten (hav, sjöar, vattendrag) liksom om program och planer för förbättrande åtgärder med särskilt beaktande av Edsviken och Värtan som utpekats av Vattenmyndigheten såsom prioriterade. Inriktningen och tillsynen planeras utifrån den samlade kunskapen och införlivas i miljö- och hälsoskyddsnämndens tillsynsplaner från 2023/2024 och framåt. Strategin bör även peka ut hur kontrollen av vattenkvaliteten/förbättringar ska ske, exempelvis genom kommunens miljöövervakning och/eller genom verksamheters egenkontroll.

Tillsyn över vatten pågår genom ordinarie tillsyn och ingår i tillsynen enligt föreslaget mål 5.2. För att forma en effektiv tillsyn därutöver så att miljökvalitetsnormerna innehålls behövs klarhet om vad som effektueras genom planerade åtgärder enligt vattenplanen och dagvattenplanen.

Arbetet med planering av mer långtgående vattenåtgärder pågår i kommunen men eftersom de ännu inte är beslutade (och än mindre påbörjade) ser kontoret att målet med fördel kan skjutas till budget 2023. Det även av prioriteringsskäl då kontorets resurser är begränsade.

5.4 Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bevaka att olägenheter inte uppkommer av Roslagsbanans verksamhet och utökning

Nämnden har utrett möjligheter att agera som tillsynsnämnd och antagit en inriktning för arbetet som nu pågår. För närvarande arbetar nämnden med att begära och säkerställa ett kontrollprogram från SL och regionen. Genom den ”begärda redovisning” av egenkontrollen nu, under expansion/utbyggnadsskede och efter 2030, kommer nämnden att få kunskap om olägenhetsriskerna. Nämnden kan då vidta krav på åtgärder att undanröja risk för olägenheter.

Eftersom tillsynsarbetet redan pågår och inte kan följas upp på ett adekvat sätt enligt målmodellen i budget så föreslår kontoret att förslaget till mål i stället ska ses som styrande i tillsynsplaneringen även framöver.

Nytt mål i budget 2022

5.2 Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en inriktning för tillsynen över miljöpåverkan och olägenheter från E 18:s trafikverksamhet.

Ekonomi

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budget för 2022 uppgår till 10,5 miljoner kronor (netto). Nämndens nettokostnader ökar med 0,8 miljoner kronor jämfört med budget 2021.

Den väsentliga förändringen är att nämnden har fått ökad ram för ökade hyreskostnader avseende nya kontorslokaler i Mörby centrum. Därutöver är nämnden kompenserad för löne- och prisökningar med en procent.

Intäktsbudgeten ligger på samma nivå som 2021 hela planperioden. Det är i dagsläget inte möjligt att beräkna något annat. Intäkterna räknas upp med prisindex för kommunal verksamhet (PKV) varje år. Uppräkningen bedöms inte ge någon större effekt på intäktsbudgeten under perioden. I riskavsnittet beskrivs vad som kommer att påverka nämndens intäkter framöver.

Kapitalkostnaderna är beräknade på genomförda och planerade investeringar. De ökar med 0,1 miljoner kronor 2023 för att därefter minska 2024.

I planeringsförutsättningarna tilldelades nämnden 1,4 miljoner kronor i kompensation för ökad hyra i Mörby centrum. Denna kompensation ska delas mellan miljö- och hälsoskyddsnämnden och byggnadsnämnden, vilket är gjort i detta budgetförslag. 0,5 miljoner kronor ligger kvar på miljö- och hälsoskyddsnämnden och resterande föreslås överföras till byggnadsnämnden. Därmed har båda nämnderna fått full hyreskompensation.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Nettokostnader (mnkr)	-7,2	-9,4	-9,7	-10,5	-10,7	-10,7
Förändring (mnkr)				-0,8	-0,2	0,0
Förändring (%)				8%	2%	0%

Den väsentliga förändringen mellan 2021 och 2022 är att nämnden har fått ökad ram för ökade hyreskostnader avseende nya kontorslokaler i Mörby centrum samt 1 procent uppräknings på budgetramen. Förändringen 2023 och 2024 avser uppräknings av nämndens ram med 1 procent samt förändring i kapitaltjänstkostnader (ränta och avskrivningskostnader för genomförda och planerade investeringar i digitalisering och e-tjänster).

Miljö- och hälsoskyddsnämnden	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Intäkter	3,5	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
Kostnader	-10,7	-12,7	-13,0	-13,8	-14,0	-14,0
Nettokostnader	-7,2	-9,4	-9,7	-10,5	-10,7	-10,7

Nämndens intäktsnivå är oförändrad under perioden. Intäktsutfallet 2020 blev högre då nämnden fick ett generellt statsbidrag med anledning av pandemin. Kostnaderna ökade 2021 främst eftersom nämnden fick medel för luftkvalitetövervakning (1,0 mnkr). Dessa medel finns kvar i budget 2022-2024 och därutöver finns kompensation för ökade hyreskostnader, förändring i kapitaltjänstkostnader och den generella ramökningen på 1 procent.

Nettokostnader per verksamhet (mnkr)	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Nämnd	-0,3	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Stab	-2,0	-2,1	-2,1	-2,4	-2,4	-2,4
Livsmedel	-0,2	0	0	0	0	0
Miljö- och hälsoskydd	-3,8	-5,9	-6,2	-6,6	-6,8	-6,8
Miljösamordning	-0,9	-1,0	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1
Nettokostnader	-7,2	-9,4	-9,7	-10,5	-10,7	-10,7

Nämnd

Oförändrad budget

Stab

Ökningen är främst högre hyra. Budgeten innehåller 0,2 miljoner kronor för eventuella konsultkostnader.

Livsmedel

Nettoramen har balanserats till noll vilket betyder att verksamheten är helt intäktfinansierad från 2021 och framåt. Det var ett krav från livsmedelsverket och länsstyrelsen i Stockholm vid revisionen 2019. Delar av kostnaderna, (liksom arbetsuppgifter), har fördelats till miljö- och hälsoskydd.

Miljö- och hälsoskydd

Ökningen är främst högre personalkostnader (ökad procentuell kostnadsfördelning från livsmedel), högre hyra och it-kostnader.

Miljösamordning

Miljösamordningen är arbete som sker åt kommunstyrelsen. Ökningen är främst högre personalkostnader.

Nämnd (mnkr)	Utfall 2020	Prognos 2021	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
Anslag	-7,2	-9,4	-9,7	-10,5	-10,7	-10,7
Volym	0	0	0	0	0	0
Egen regi	0	0	0	0	0	0
Nettokostnader	-7,2	-9,4	-9,7	-10,5	-10,7	-10,7
Varav kapitalkostnader	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	-0,3	-0,2

Investeringar

Planerade projekt	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Beräknad totalbudget
Digitalisering och e-tjänster	-0,15	-0,15	-0,15	-0,45
Oförutsedd investering	-0,1	-0,1	-0,1	-0,3
Summa planerade projekt	-0,25	-0,25	-0,25	-0,75

Ett fortsatt införande av e-tjänster planeras samt verktyg kopplat till ärendehanteringssystemet för exempelvis statistik.

Risker

Livsmedelsintäkter

Den rådande Coronapandemin har hitintills endast inneburit någon enstaka avregistrering av livsmedelsverksamheter. På grund av pandemin och det ekonomiska läget kan verksamheter som står under nämndens tillsyn på längre sikt gå i konkurs eller få svårigheter att betala

avgifter som ingår i livsmedelskontrollens eller miljö- och hälsoskyddstillsynens intäkter. Från 2024 ska efterhandsdebitering ske efter att tillsyn utförts istället för årsvis som idag. Ändringen kommer att innebära en mindre effektiv administration.

Även riskklassningssystemet för hur många timmar tillsyn olika livsmedelsverksamheter ska ha, kommer att ändras. Det finns en risk att underlaget och livsmedelsintäkterna därmed kommer att minska.

Trängseltillsyn 2022

En viktig uppgift som tillkommit med anledning av rådande pandemi är kontroll av trängsel på kommunens serveringar.

Det är okänt om uppgiften finns kvar under 2022 och relaterar till pandemins utveckling under 2021. Tillsynens omfattning kan påverka övrig planerad verksamhet.

Små marginaler

Nämndens budget är ökad under 2022 men resurserna/tjänsterna enligt budget är maximalt planerade för den tillsyn som nämnden ska leverera. De små marginalerna för oförutsedda händelser innebär en inte obetydlig risk för verksamheten. Till exempel kan den planerade tillsynen behöva stå tillbaka för mer prioriterade händelser som sker under året. Det kan innebära att planerad tillsyn uteblir, att kontrolltidsskulder uppstår och att nämndens intäkter påverkas. Den rådande Corona pandemin är ett tydligt exempel på ett oförutsett skeende som har påverkat såväl planerad verksamhet som intäkter men även större händelser som matförgiftningsutbrott, miljöbrott och olyckor m.m. ruckar lätt på den ambitiösa planeringen.

Miljöinspektörerna svarar själv för en stor del av den administration och systemförvaltning som inte är obetydlig i verksamheten. Det är en risk när det gäller att få ut så mycket kvalificerad tillsyn som möjligt av befintlig personals tillgängliga arbetstid.

Miljö- och stadsbyggnadskontoret ser ett behov av permanent utökade resurser inom administrationen för att frigöra mer tid för tillsyn. Det nuvarande budgetförslaget möjliggör inte ett utökat stöd.

Pandemipåverkan på tillsynsbehoven

Tillsyn har utförts under pandemin men endast ett fåtal kontroller/inspektioner är gjorda på plats. Eftersom fysiska besök inte rekommenderats så har så kallad "digital skrivbordstillsyn" tillämpats i stor omfattning. I längden räcker inte sådan tillsyn då allt inte kan kontrolleras utan att vara på plats. Miljösituationen kan inte dokumenteras helt via enbart digitala kontakter i längden och det är nödvändigt att återgå till normal inspektionsverksamhet så snart det är lämpligt. Långsiktiga effekter av pandemin är inte kända och tillsynsbehoven kan ha förändrats på olika verksamheter.

Omvärldsanalys

Jämförelser med andra kommuner.

Danderyd & grannkommuner	Danderyd	Lidingö	Sollentuna	Solna	Stockholm	Södra Roslagen	Vellinge	Lomma
Timtaxa miljöbalkstillsyn kr/tim	1 247	1 187	1 400	1 310	1 200	1 240	1060	1176
Timtaxa livsmedelskontroll kr/tim	1 407	1 267	1 500	1 400	1 430	1 250	1200	1176
Självfinansieringsgrad miljöbalkstillsyn, %	41	35	30	52	75	47	16	27
Självfinansieringsgrad livsmedelskontroll, %	109	57	49,7	48	82	63	53	66

I jämförelse med våra grannkommuner ligger Danderyd i mitten när det gäller taxor för tillsynen. Om vi jämför oss utanför länet, exempelvis med Vellinge och Lomma i Skåne ligger taxorna här lite högre.

Självfinansieringsgraden är full på livsmedelsområdet i Danderyd efter att ett arbete gjorts med att styra uppgifter och räkna kostnader noggrant och föra dem på rätt verksamheter. Arbetet gjordes med anledning av länsstyrelsens revision och synpunkt att 100 % kostnadstäckning ska råda inom området. Troligen har jämförda kommuner inte räknat lika noggrant i redovisade siffror alternativt inte anpassat tillsynen till intäkterna.

Självfinansieringsgraden för miljöbalkstillsynen ligger i mitten av jämförda kommuner grannkommuner men högre än för jämförda kommuner utanför länet. Det är stor variation på vilka tillsynsbehov som finns och omfattas av miljöbalken i olika kommuner. All tillsyn kan inte täckas av avgifter, t ex allmänna utredningar, miljöövervakning eller arbete med klagomål som inte visar sig vara befogade efter utredning m.m.

Att självfinansieringsgraden för livsmedelskontrollen blev över 100 procent 2020 är relaterat till pandemin och att kontoret hade lägre kostnader än normalt.